

# Žaloba na ochranu proti nečinnosti a řízení o ní

Filip Dienstbier

# osnova

1. pojem nečinnosti v právních předpisech
2. žalobní legitimace (účastníci řízení)
3. žaloba
4. řízení
5. rozsudek (pravomoc soudu)

# k pojmu „nečinnost“

- správní řád: (§ 80 s. ř.)
  - nezahájení řízení (mělo-li být)
  - nevydání rozhodnutí
  - nevydání jiného úkonu (+ § 6 odst. 1, § 154 s. ř.)
- z. o svobod. přístupu k informacím  
(§ 16a odst. 1 písm. b) z. č. 106/1999 Sb.)
  - výslovně nedefinuje (fakticky, pokud neposkytnuta informace ani nevydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti)

- daňový řád: (38 d. ř.)
  - správce daně nepostupuje v řízení bez zbytečných průtahů, protože
    - neprovedl úkon v zákonné lhůtě
    - neprovedl úkon v obvyklé lhůtě
    - nevydal rozhodnutí bezodkladně po shromáždění potřebných podkladů
    - nevydal rozhodnutí 3 měsíce od posledního úkonu v řízení

- soudní řád správní: (§ 79 s. ř. s.)
  - nevydání (meritorního) rozhodnutí
  - nevydání osvědčení
- + jiná nečinnost – nezákonným zásahem
  - viz např. 1 Ans 10/2012 – 52
  - 8 Ans 4/2013 - 44

# Žalobní legitimace (účastníci) § 79

- Aktivní :

*„Ten, kdo bezvysledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu“*

- dotčená osoba

- Pasivní:

*„Žalovaným je správní orgán, který **podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení.**“*

- soud vázán žalobou (nedohledává žalovaného)

# Prostředky stanovené procesními předpisy

- správní řád:
    - žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti (§ 80 odst. 3)
    - bezvýslednost vyčerpání: opatření nepřijato, opatření bez účinku
  - z. č. 106/1999 Sb.
    - stížnost (§ 16a odst. 1 písm. b)
  - daňový řád:
    - podnět osoby zúčastněné na správě daně ? (§ 38)
- (x jud. k § 50 s. ř. z roku 1971: „*podnět není prostředkem ochrany*“ )

# Podmínky řízení

předpoklady, při jejichž splnění lze ve věci meritorně rozhodnout.

Zde:

- obecné podmínky na straně účastníků, tj. způsobilost být účastníkem řízení, procesní způsobilost,
- povinnost bezvýsledného vyčerpání prostředků, které procesní předpis pro (správní) řízení stanoví k ochraně proti nečinnosti,
- povinnost tvrzení žalobce, že správní orgán nevydal rozhodnutí nebo osvědčení, ačkoli mu to zákon ukládá.

Posouzení, zda byl žalovaný povinen vydat rozhodnutí, a následně, zda jde či nejde o nečinnost správního orgánu ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s., je již hmotněprávním posouzením věci, dle něhož je hodnocena důvodnost (nikoliv projednatelnost) žaloby.

*(podle rozsudku NSS ze dne 29. 1. 2009, č. j. 3 Ans 11/2008 – 48)*



# žaloba

(§ 80 s. ř. s.)

- náležitosti:
  - obecné náležitosti podání ( § 37 odst. 3 s. ř. s.), +
  - označení věci, v níž se žalobce ochrany proti nečinnosti domáhá,
  - vylíčení rozhodných skutečností (tvrzení nečinnosti),
  - označení důkazů,
  - návrh výroku rozsudku (žalobní petit)
- lhůta pro podání: jeden rok od
  - marného uplynutí zákonné lhůty, nebo (není-li stanovena zákonná lhůta)
  - od posledního úkonu ve věci

zmeškání lhůty nelze prominout!

# řízení o žalobě

- platí obecná ustanovení o řízení (§ 32 – 64 s. ř. s.)
- povinnost přednostního projednání a rozhodnutí (§ 56 odst. 3)
- žaloba přípustná i pro řízení o tzv. soukromoprávních věcech

# rozsudek

(§ 81 s. ř. s.)

- na základě skutkového stavu zjištěného **ke dni rozhodnutí soudu**

při „ukončení nečinnosti“ do vynesení rozsudku je žaloba zamítnuta (zohlednění při rozhodnutí o nákladech řízení)

- **výrok:**
  - soud uloží správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení
  - + stanoví přiměřenou lhůtu (ne delší než zákonnou)
  - soud zamítne žalobu, není-li důvodná

## „praktické poznámky“

- Žaloba není efektivní obranou, pokud jde o běžnou nečinnost (správní orgány „nestíhají“)
  - při „ukončení nečinnosti“ do vynesení rozsudku je žaloba zamítnuta
  - soudní řízení trvá v řádu měsíců (až let)
- Žaloba efektivně využitelná spíše tam, kde správní orgán nekoná „z přesvědčení“.

# Co není nečinnost?

- zamítnutí žádosti → rozhodnutí
- odmítnutí žádosti (z. č. 106/1999 Sb.) → rozhodnutí
- odložení věci (§ 43 s.ř.) → rozhodnutí
- sdělení, že neprovede úkon (registrace)  
→ rozhodnutí /nečinnost/zásah

(podle právní úpravy)